

Finansdepartementet

Promemorian Riskskatt för vissa kreditinstitut

Fi2020/03725/S1

1 Sammanfattning

Skatteverket har inget att invända mot förslaget.

Skatteverket lämnar dock några synpunkter och efterlyser förtydliganden enligt det följande.

2 Skatteverkets synpunkter

2.1 Beskattningsunderlaget

2.1.1 Förtydligande huruvida samtliga skuldposter i balansräkningen ska ingå

Enligt 7 § första stycket förslaget till lag om riskskatt för vissa kreditinstitut (RKL) ska beskattningsunderlaget utgöras av summan av ett kreditinstituts skulder hänförliga till verksamhet som bedrivs i Sverige. Avsättningar och obeskattade reserver ska inte ingå i beskattningsunderlaget.

I författningskommentaren till 7 § RKL exemplifieras skulder som omfattas och uttalas ”men även andra typer av skulder som är ett resultat av den svenska verksamheten omfattas”. Vidare anges att vid ”bedömningen av vad som utgör skulder, avsättningar och obeskattade reserver bör utgångspunkten vara hur sådana poster ska redovisas i företagets räkenskaper enligt god redovisningssed”.

Skatteverket skulle vilja få ett förtydligande avseende att samtliga poster på balansräkningens passivsida (förutom eget kapital, obeskattade reserver och avsättningar) ska inkluderas vid bedömningen av skattskyldighet respektive beräkningen av beskattningsunderlaget. Vissa typer av skulder, t.ex. periodiseringar i form av upplupna kostnader eller förutbetalda intäkter, saknar typiskt samband med den risk som förslaget bygger på. Som Skatteverket ser det ska dock reglering göras av såväl upplupna kostnader som förutbetalda intäkter med företagets resurser, varför posterna bör behandlas som skulder. Osäkerhet kring huruvida skulder av nämnda typ ska ingå i beräkningarna kommer emellertid sannolikt att medföra onödiga processer.

2.1.2 Till vilket värde ska skulder tas upp?

Det bör tydligare framgå till vilket värde skulder ska tas upp vid bedömningen av skattskyldighet respektive beräkningen av beskattningsunderlaget.

Av 2 § RKL framgår att termer och uttryck som används i lagen har samma betydelse och tillämpningsområde som i inkomstskattelagen (IL), om inte annat anges. Begreppet skuld används i IL, se t.ex. 14 kap. 3 §, men definieras inte i den lagen. Begreppet används även i RKL men definieras inte heller där. I författningskommentaren till 2 § RKL anges dock att vid ”bedömningen av vad som utgör skulder, avsättningar och obeskattade reserver bör utgångspunkten vara hur sådana poster ska redovisas i kreditinstitutets räkenskaper enligt god redovisningssed.”. Enligt Skatteverkets mening är det klassificeringen som behandlas i den citerade meningen. Skatteverket förstår det som att med skuld enligt RKL avses normalt det som tas upp på skuldsidan i årsredovisningen eller årsbokslutet och som inte tas upp som eget kapital, obeskattad reserv eller som avsättning.

Det framgår dock inte tydligt i promemorian till vilket beloppsmässigt värde skulder ska tas upp vid bedömningen av skattskyldighet respektive beräkningen av beskattningsunderlaget.

Det kan antas att de företag som kommer att bli skattskyldiga för riskskatt är sådana företag som upprättar sin årsredovisning i enlighet med internationella redovisningsprinciper. Enligt IFRS 9 ska en finansiell skuld vid första redovisningstillfället värderas till verkligt värde (p. 5.1.1). Efter det första redovisningstillfället ska finansiella skulder som huvudregel värderas till upplupet anskaffningsvärde (p. 5.3.1 och 4.2.1), förutom förenklat sådana skulder som värderas till verkligt värde.

Vid bedömningen av skattskyldighet respektive beräkningen av beskattningsunderlaget är det rimligt att de värden används som skulderna tas upp till i årsredovisning/årsbokslut. Det värde som en skuld ska tas upp till i årsredovisningen kan dock skilja sig från skuldens nominella värde. Det kan illustreras med hur en nollkupongare redovisas. Anta att en nollkupongare som har ett nominellt värde på 100 emitteras av banken i slutet av år 1 för 90, för att lösas in om 10 år för 100. Det innebär förenklat att banken första året redovisar en skuld på 90. Denna skuld ökas med 1 under de kommande åren fram till inlösen. Det skulle enligt Skatteverkets mening inte vara motiverat att ta upp skulden i skatteunderlaget till 100 varje år efter emitteringen.

Skatteverket uppfattar lagförslaget som att det värde som ska användas vid bedömningen av skattskyldighet respektive ska ingå i beskattningsunderlaget, är det värde en skuld tagits upp till i årsredovisningen/årsbokslutet enligt god redovisningssed och inte skuldens nominella belopp. Det framgår dock inte tydligt att så är fallet. Skatteverket anser också att utifrån förenklingsskäl är den lösningen att föredra. Det värde som bör användas för en skuld är det värde den tas upp till i årsredovisningen eller årsbokslutet. Ett förtydligande i detta avseende vore därför lämpligt.

2.1.3 Med vilket värde ska beskattningsunderlaget minskas för ”resolutionsskulder”?

Enligt 7 § andra stycket andra punkten RKL ska beskattningsunderlaget minskas med andra skulder som avses i 21 kap. 15 § 2 och 3 a och b lagen (2015:1016) om resolution. Bestämmelsen kommenteras i avsnitt 4.3 och i författningskommentaren till 7 § RKL. Där uttrycks tydligt att beskattningsunderlaget ska minskas med dessa skulders nominella belopp.

Skatteverkets slutsats avseende både bedömningen av skattskyldighet och beräkningen av beskattningsunderlaget, är att skulderna bör tas upp till det värde de ska redovisas till i

årsredovisningen, eller årsbokslutet, enligt god redovisningssed. Detta värde kan vara ett annat värde än skuldernas nominella belopp. För det fall syftet är att det belopp som ska reducera beskattningsunderlaget ska utgöras av dessa skulders nominella belopp måste det enligt Skatteverkets bedömning komma till uttryck i lagtext.

Det framgår emellertid inte av promemorian varför det nominella beloppet ska avräknas. Det kan inte uteslutas att dessa skulder i redovisningen tas upp till ett annat värde, såväl högre som lägre, än deras nominella belopp. Det skulle i så fall medföra att dessa skulder kommer att ingå i beskattningsunderlaget med ett annat belopp än deras nominella belopp. Det skulle i sin tur medföra att dessa skulder kommer att reducera beskattningsunderlaget med ett annat belopp än det belopp som de ingår med i underlaget innan reduktionen. Därför borde det övervägas att ta bort uttalandet om att det nominella beloppet på skulden ska minska beskattningsunderlaget. Även om så sker förordar Skatteverket ett tydligt uttalande i t.ex. författningskommentaren om att reduktion endast ska ske med det belopp som den aktuella skulden ingår i beskattningsunderlaget med.

En alternativ lösning är att omforma lagtexten så att skulder av det aktuella slaget inte ska ingå i beskattningsunderlaget från början. Detta skulle t.ex. kunna ske genom att den inledande satsen i 7 § andra stycket RKL byts ut mot "I beskattningsunderlaget enligt första stycket ska dock inte ingå ...".

2.1.4 När kan avsteg göras från utgångspunkten?

Skatteverket ser positivt på att utgångspunkten för vad som ska ingå i bedömningen av skattskyldighet respektive beräkningen av beskattningsunderlaget är skulder utifrån den redovisningsmässiga klassificeringen i enlighet med god redovisningssed. Kan detta förtydligas till att det även är värdet enligt årsredovisningen som ska ingå gör det reglerna i denna del tydliga och enkla att tillämpa för både företagen och Skatteverket. Samtidigt vore det bra med något exempel på när en avvikelse från utgångspunkten kan göras. Detta skulle t.ex. kunna ske genom ett tillägg i allmänmotiveringen på s 28 i stil med följande.

En situation där det kan vara aktuellt att avvika från utgångspunkten att med skulder avses sådana poster som ska redovisas i kreditinstitutets räkenskaper som skulder enligt god redovisningssed, är om god redovisningssed skulle medge att vad som egentligen klassificeras som skuld, ändå kan redovisas som eget kapital.

2.2 Avräkning av utländsk skatt

2.2.1 Spärrbeloppet bör justeras om riskskatten dragits av

Ett kreditinstitut som ska betala riskskatt och som har skulder till ett annat kreditinstitut i samma koncern har rätt att få nedsättning av riskskatten genom avräkning av den utländska skatt som det andra kreditinstitutet betalat till en stat inom EES. Avräkning medges högst med ett s.k. spärrbelopp. Spärrbeloppet är den riskskatt som, beräknad utan avräkning, hänförs till de skulder som den skattskyldige har till det andra kreditinstitutet. Riskskatten är en särskild skatt som är avdragsgill enligt 16 kap. 17 § IL. Om riskskatten dels kan dras av vid beräkningen av statlig inkomstskatt, dels kan sättas ned genom avräkning uppkommer en

överkompensation jämfört med om skulden till det utländska kreditinstitutet hade minskat underlaget för riskskatt. Följande exempel illustrerar.

Bank A betalar riskskatt med 100 på skulder till ett utländskt kreditinstitut i koncernen. Bank A gör avdrag för riskskatten vilken minskar den statliga inkomstkatten med 20,6 jämfört med om avdrag inte hade gjorts. Det utländska kreditinstitutet har betalat riskskatt med 100 i sitt hemland på ett underlag som motsvarar bank A:s skuld. Om bank A både får sätta ned riskskatten med 100 genom avräkning och minska den statliga inkomstkatten med 20,6 genom att dra av riskskatten på 100, kommer bank A att betala mindre skatt än om skulden till det utländska kreditinstitutet hade minskat beskattningsunderlaget.

Skatteverket föreslår därför att det högsta belopp med vilket avräkning kan medges (den utländska skatten eller spärrbeloppet) ska minskas med den skatteeffekt avdraget medfört. I exemplet ovan medför det att nedsättning högst kan ske med 79,4 (100-20,6). Det kan förslagsvis ske genom att ytterligare ett stycke läggs till i 5 kap. 2 § AvrL med följande lydelse:

Om riskskatten har dragits av enligt 16 kap. 17 § inkomstskattelagen (1999:1229) ska det belopp med vilket avräkning högst får ske enligt första-tredje styckena minskas med den sänkning av den statliga inkomstkatten som avdraget medfört.

2.2.2 Förtydligande avseende justeringen för avdrag för den utländska skatten

Om det andra kreditinstitutet har gjort avdrag för den utländska skatt som ska avräknas ska den utländska skatten minskas med skatteeffekten på inkomstkatten av detta avdrag (5 kap. 2 § andra stycket AvrL). Det andra kreditinstitutet kan vara en svensk bank med fast driftställe utomlands där skulden är allokerad till det fasta driftstället. Ett avdrag för den utländska riskskatten kan dels minska inkomstkatten i det land där det fasta driftstället är beläget, dels minska den svenska inkomstkatten. Skatteverket uppfattar att det är båda dessa skatteeffekter som ska minska den utländska skatt som får avräknas. Det vore bra om detta kommer till klart uttryck i allmänmotiveringen eller författningskommentaren.

2.3 Övriga synpunkter

2.3.1 Promemorians konsekvensanalys

I inledningen av promemorian anges att statens direkta kostnader för bankstöd helt eller delvis återvinns. Det baseras på att överskottet bankstödet gav upphov till efter finanskrisen motsvarade 12 miljarder eller 0,4 procent av 2008 års BNP. Vidare fastslås att detta inte nödvändigtvis betyder att effekten av de indirekta kostnaderna av en finansiell kris har kompensrats för. Det saknas därmed en uppskattning av dessa indirekta kostnader samt var de uppstår. Om de indirekta kostnaderna inte kan uppskattas är det oklart huruvida riskskatten med föreslagna skattesatser täcker (eller inte täcker) dessa kostnader.

Riksdagen beslutade 2008 att bygga upp en stabilitetsfond som ska finansiera statens åtgärder för att stödja det finansiella systemet. I promemorian förklaras inte varför

stabilitetsfonden inte kan anses vara tillräcklig för att stödja det finansiella systemet och andra indirekta kostnader.

Det saknas en kvantitativ uppskattning av konsekvenserna för hushållen. Det är förvisso svårbedömt, men en enkel fördelning av den offentligfinansiella effekten på ett representativt hushåll kan ge en uppskattning av kostnaden i kronor för konsumenten vid full övervältring av skatten. Ett annat tillvägagångssätt skulle vara att anta att hela den offentligfinansiella effekten övervältras på lånestocken, för att sedan räkna fram den implicita prishöjningen och den effekt prishöjningen har för låntagaren i termer av välfärd.

2.3.2 Koncernföretag istället för dotterföretag

På s 26 f uttalas att för ”att motverka att svenska kreditinstitut – i syfte att undgå skattskyldighet – lånar av utländska **dotterföretag** i stater utan motsvarande skatt på den finansiella sektorn, bör dock skulder till ett utländskt bankföretag eller ett utländskt kreditföretag som ingår i samma koncern beaktas, om de fordringar som motsvarar skulderna inte är hänförliga till verksamhet som bedrivs från ett fast driftställe i Sverige.” (Skatteverkets fetning).

Dotterföretag bör ersättas av **koncernföretag**. Det kan ju likväl vara fråga om ett utländskt systerföretag eller liknande. Det svenska kreditinstitutet kan ju även vara ett dotterföretag i en koncern som i sin helhet i övrigt finns utanför Sverige.

3 Konsekvenser för Skatteverket

Skatteverket står fast vid den bedömning av förslagens konsekvenser för verket som gjorts tidigare och som framgår i avsnitt 7.8 i promemorian, innebärande att Skatteverkets kostnader uppgår till ca 1,5 mnkr.

Detta remissvar har beslutats av generaldirektören Katrin Westling Palm och föredragits av rättsliga experten Jesper Anderberg. Vid den slutliga handläggningen har också följande deltagit: överdirektören Fredrik Rosengren, t.f. rättschefen Stina Ögren, enhetschefen Tomas Algotsson och sektionschefen Mats Nilsson.

Katrin Westling Palm

(för- och efternamn på föredragande)